

วรรณคดี และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการเรียนการสอนในปัจจุบัน

การเรียนการสอนแต่เดิมนั้นมักจะใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ซึ่งเป็นการสอนแบบยึกยัก เป็นศูนย์กลาง แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ก็เนื่องมาจากวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีและวิทยาการแขนงต่าง ๆ ซึ่งเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จึงต้องจัดการศึกษาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และเพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ก่ สวัสดิภาพาณิชย์¹ ได้เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีทางการศึกษา และให้ความหมายครอบคลุมเรื่องสำคัญ 3 ด้าน คือ โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุการสอน และการใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ เช่น การสอนเป็นคณะ การจัดสอนแบบยึกยัก การจัดชั้นเรียนแบบไม่แบ่งชั้น และการสอนตามเอกัตภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ก่ สวัสดิภาพาณิชย์, "วิวัฒนาการทางเทคนิค และเทคโนโลยีในการสอน," ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (พระนคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2515), หน้า 98.

การ เรียนการสอนตาม เอกัตภาพ

นิพนธ์ สุขปรีดิ์¹ กล่าวถึงการ เรียนการสอนตาม เอกัตภาพว่า เป็นการ จัด การศึกษาที่คำนึงถึง ทฤษฎีของความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการ เรียนการสอน แบบนี้ เป็นการ จัดการ เรียนการสอน เปลี่ยนจากวิธีการสอนแบบ เดิมที่นักเรียนทุกคนจะ ต้อง เรียนเรื่องเดียวกัน คุยวิธีเดียวกัน และใช้ เวลาเรียนเท่ากัน มาเป็นการสอนที่ เหมาะสมกับ เด็กแต่ละคน โดยคำนึงถึงความสามารถและความสนใจของ ผู้เรียน

ความหมายของการ เรียนการสอนตาม เอกัตภาพ

ไคมีผู้ให้ความหมายของการ เรียนการสอนตาม เอกัตภาพไว้หลายท่าน สรุปได้ดังนี้

การ เรียนการสอนตาม เอกัตภาพ เป็นวิธีการ เรียนของ ระบบการศึกษา เปิด เพื่อฝึกเด็กไคมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตน เลือกรเรียนตามกำลังสติปัญญา และความสนใจ ของตนเอง² โดยใช้ระบบ เทคนิควิธีและวัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ไคแก่ ระบบการ สอนโดยไม่แบ่งชั้น การสอนเป็นคณะ การสอนซ่อมเสริม การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนโดยอิสระ³ การ เรียนการสอนตาม เอกัตภาพจึง เป็นขบวนการที่มีจุดมุ่ง

นิพนธ์ สุขปรีดิ์, นวัตกรรมการเทคโนโลยีการศึกษา (พระนคร: โรงพิมพ์ พิมพ์, 2519), หน้า 91.

² อารณ ซาคิบุรุษ, "การ เรียนเป็นรายบุคคล," วารสารครูศาสตร์ 4 (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2517): 14.

³ เลขา ปิยะอัจฉริยะ, "การสอนเป็นคณะ," วารสารครูศาสตร์ 4 (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2517): 18.

หมายจะจัดโปรแกรมพิเศษ เฉพาะสำหรับ เด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนตาม ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถ โดยคำนึงถึงการเลื่อนระดับการเรียน เป็นเฉพาะคนไป¹ ส่วนการวัดผลนั้นจะวัดความรับผิดชอบ ความสามารถในการบังคับ ใจตนเองได้เป็นอันดับแรก และวัดความสามารถในการ เรียนเป็นอันดับรองลงไป²

แนวความคิดของการ เรียนการสอนตาม เอกัตภาพ

อาภรณ์ ชาติบุรุษ³ ได้รวบรวมแนวคิดที่ก่อให้เกิดการเรียนการสอนตาม เอกัตภาพไว้ว่า เด็กควรเรียนตามความสามารถของตน เพราะจะไดผลดีกว่าเด็กใด เรียนตามเวลาที่ตนกำหนดและวิชาที่ตนเลือก แม้เรียนช้าก็ไม่เกิดความรู้สึกกังวลใจ ทั้งนี้ เพราะเด็กมีความสามารถต่างกัน ดังนั้นแต่ละคนจะมีพัฒนาไปตามวิถีทางของตนเอง โดยครูคือผู้เตรียมโครงการ เรียนให้เด็ก เป็นผู้หาสาเหตุที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความ เจริญงอกงามของเด็ก และช่วยเหลือแนะนำให้เด็กเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้น

ริตา คันน์ และสตีเฟอร์ด คันน์⁴ (Rita Dunn and Stefford Dunn) กล่าวว่า การสอนตามเอกัตภาพเน้นถึงความแตกต่างของนักเรียนในสถานต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจ วิธีการเรียน แรงจูงใจ จุดมุ่งหมาย

¹ อรสา กิสสระ, "การสอนเป็นรายบุคคล," ศรีนครินทร์สาร 1 (มิถุนายน-กันยายน 2517): 5.

² อาภรณ์ ชาติบุรุษ, "การเรียนเป็นรายบุคคล," หน้า 14.

³ เรื่องเดียวกัน

⁴ Rita Dunn and Stefford Dunn, Practical Approached Individualizing Instruction: Contracts and other Effecton Teaching Strategies (New York: Perker, 1972), P. 254.

ปลายทาง อัตรากาเรียน วินัยในตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการจำ การร่วมในกิจกรรม และการคาดการณ์ของนักเรียน เพื่อเปลี่ยนแปลงขอบข่ายหลักสูตรและโครงการต่าง ๆ ครูจะมีหน้าที่ให้ความสะดวกในการเรียน เป็นผู้แนะนำ ที่ปรึกษา ผู้วิเคราะห์ และผู้กำหนดแหล่งกาเรียน กิจกรรม การประเมินผล และรวบรวมผลการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ

เลขา ปิยะอัจฉริยะ¹ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระบบนี้ว่า การเรียนการสอนตามเอกัตภาพจะส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งยัง เน้นเสรีภาพในการเรียนรู ไขความอยากเรียนของเด็กเป็นแรงจูงใจ กระตุ้นให้พัฒนาการเรียนรู การเรียนการสอนตามเอกัตภาพสนับสนุนความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงจัดการเรียนรู เป็นปรากฏการณ์ส่วนตัวที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้เรียนรู และมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นจากการเรียนควยกระบวน และวิธีการต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่ตนกำหนดเอง

บทบาทของบุคคลผู้มีส่วนร่วมในการสอนตามเอกัตภาพ

ริตา คันน์ และเคนเนธ คันน์² (Rita Dunn and Kenneth Dunn) กำหนดบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ ใดแกบทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียน

¹ เลขา ปิยะอัจฉริยะ, "การสอนตามเอกัตภาพ," หน้า 18.

² Rita Dunn and Kenneth Dunn, Practical Approaches to Individualizing Instruction: Contracts and other Effective Teaching Strategies (New York: Perkor, 1972), PP.36-38.

บทบาทของผู้บริหาร เริ่มตนถวยกการจัดตั้งคณะครูที่จะดำเนินการเรียน การสอนตาม เอกัตถภาพ จัก เอกสาร เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อการ เรียนการสอนที่เหมาะสม จักหาครูที่มีประสิทธิภาพในการสอน และกำหนดจำนวนนักเรียนที่จะรวมในโครงการ ผู้บริหารไม่มีหน้าที่ในการจัดหาสิ่งทีกล่าวนี้ทั้งหมด แต่จะเป็นผู้บริหารตามคำแนะนำของ คณะครู และเป็นประสานงานระหว่างครู ผู้แทนชุมชน นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

บทบาทของครู ครูมีหน้าที่กำหนดขอบเขตของหลักสูตร เลือกรูปกรณการ เรียน การสอน เพื่อนำนักเรียนให้เข้าใจดีขึ้น พยายามปรับระดับความเข้าใจ และทักษะของ นักเรียนที่จะสอนให้เท่ากันก่อน พบนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อค้นหาความพอใจ ความ สนใจ ความสามารถ และแบบวิธีการ เรียนรูของ แต่ละคน อบรมนักเรียนเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนในการ เรียนการสอนตามเอกัตถภาพ เช่น ใ้ครูจักทำงานโดยไม่รบกวนผู้อื่น นอก จากพบนักเรียนแล้วควร เชิญผู้ปกครองของนักเรียนประชุมเพื่ออธิบายหลักการ และวิธีการ เรียนการสอนแบบนี้

ครูพึงจำไว้ว่า การ เรียนการสอนตามเอกัตถภาพไม่ใช่สอนเป็นรายบุคคลเท่านั้น แต่ หมายถึงการสอนแบบรวมกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อยด้วย ซึ่งจำเป็นตองพิจารณา ความ สามารถ ทักษะ ความสนใจ และอัตราการ เรียนรูของ แต่ละคน ส่วนการประเมินผลสิ่ง สำคัญตองมีแฟมบันทีกผลการ เรียน เป็นรายบุคคล

บทบาทของนักเรียน นักเรียนตองรู้จักตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และ วินัยในตนเอง ตือสามารถนำตนเอง ควบคุมและมีความรับผิดชอบในตนเอง รู้จักสำรวจ คนควา ทคดอง และแสดงออกซึ่งการ เรียนรูควยประสมการณจริง รู้จักแสวงหาหนทาง และวิธีการ เรียนรู เมื่อไ้รับอิสระจากการสอนแบบนี้

ระบบการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ

มิวเรียล ซอนเบิร์น คาร์ลีน และ โรจينا เบอร์เกอร์¹ (Murial Schoenburn Karlin and Rogina Berger) ได้เสนอระบบการสอนที่เหมาะสมกับการสอนตามเอกัตภาพไว้ดังนี้

การสอนเป็นคณะ (Team Teaching) เป็นการสอนที่รวบรวมความสามารถพิเศษของครูหลายคน และเสริมให้ครูมีประสบการณ์ในการสอนมากขึ้น สามารถคิดกลวิธีในการสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันโดยการใช้สื่อการสอน หรือ วิทยากร การที่ครูร่วมทำงานด้วยกันทำให้ครูมีเวลาในการวางแผน และเตรียมงานมากขึ้น ทั้งยังมีเวลาพักผ่อนสมอง เพื่อคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ไปด้วย

การเรียนการสอนแบบไม่แบ่งชั้น (Non - graded Instruction)

จัดเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. จัดนักเรียนเป็นกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ความสามารถ ความสัมฤทธิ์ผลในวิชาต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงอายุ
2. ให้นักเรียนประสบผลความก้าวหน้าในแต่ละวิชา ภายใต้อัตราการเรียนรูของแต่ละบุคคล

ซึ่งทั้งสองแบบต่าง เน้นถึงความแตกต่างรายบุคคล

การจัดตารางแบบยืดหยุ่น (Flexible Scheduling) การเรียนการสอนแบบนี้เปิดโอกาสให้เปลี่ยนแปลงตารางสอนไปทุกวัน ไม่มีการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละวิชา ทั้งนี้เพราะเชื่อว่านักเรียนมีอัตราการเรียนรูไม่เท่ากัน

¹Murial Schoenbrun Karlin and Regina Berger, Individualizing Instruction: A Complete Guide for Diagnosis, Planning, Teaching and Evaluation (New York: Perker, 1974), pp. 12-29.

การเรียนการสอนกลุ่มใหญ่กลุ่มเล็ก (Large Group Small Group Instruction) การใช้ตารางการเรียนแบบยืดหยุ่นในทุกวิชา กับนักเรียนทุกคน จึงทำให้เกิดการจัดกลุ่มเป็น 4 ประเภทคือ

1. การเรียนการสอนเป็นกลุ่มใหญ่ (Large Group Instruction)
2. การเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็ก (Small Group Instruction)
3. การเรียนแบบอิสระ (Independent Study)
4. กิจกรรมภาคปฏิบัติ (Laboratory Activities)

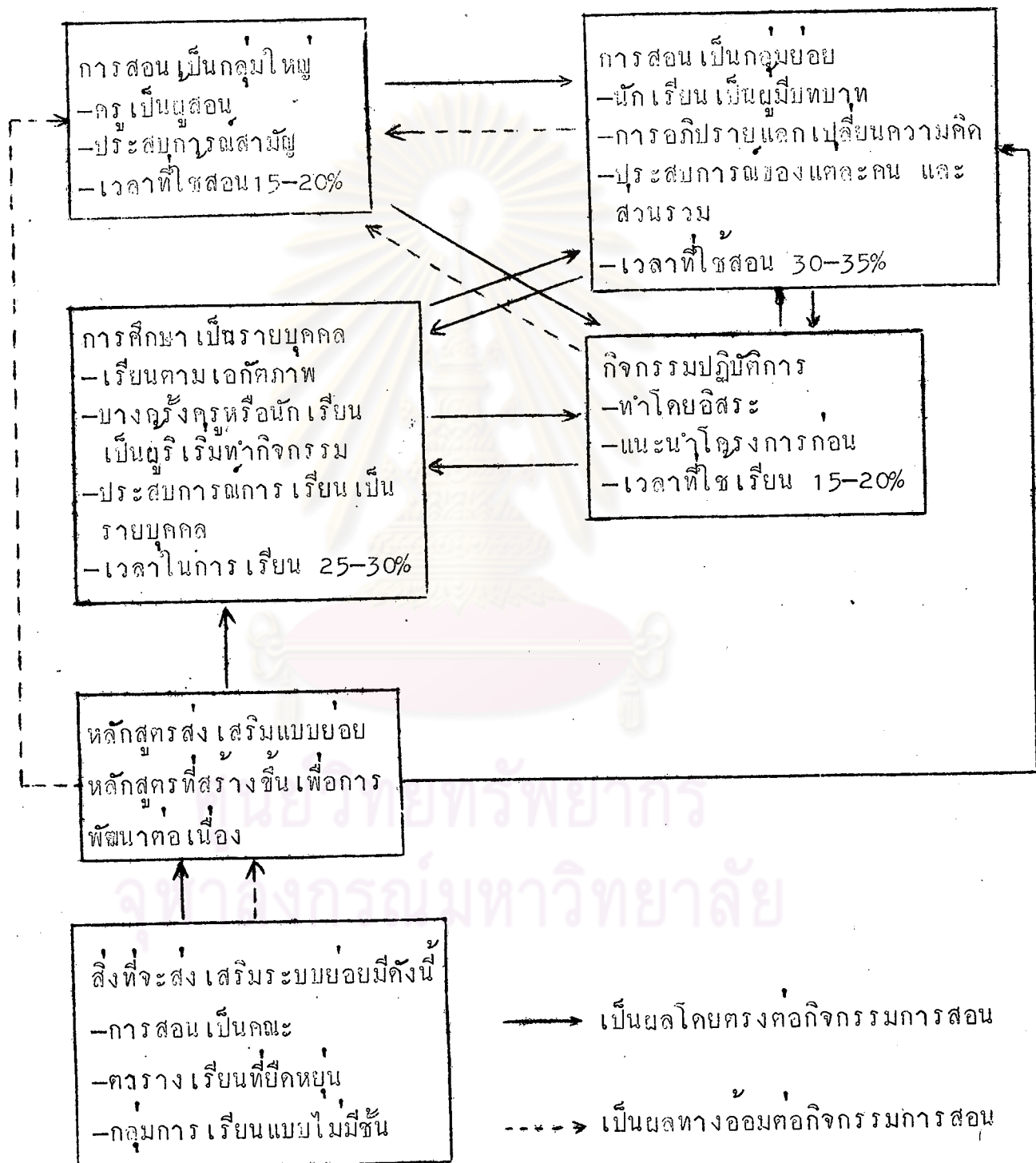
องค์ประกอบการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ

ลอร์ด เค บิชอป¹ (Lloyd K. Bishop) ได้เขียนตารางแสดงองค์ประกอบการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนตามเอกัตภาพไว้ จากตารางจะสังเกตเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพนั้น มีโครงสร้างการสอนใดการสอนหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว แต่คือการนำระบบการสอนทั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จัดแบ่งเวลาในการเรียนเป็นอัตราส่วนที่เกือบจะแน่นอน ดังตารางแสดงต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Lloyd K. Bishop, Individualizing Educational Systems (New York: Harper and Row Publishers, 1971), p 56.

ตารางแสดงองค์ประกอบของการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ

ประโยชน์ของการเรียนการสอนตามเอกัตถภาพ

นิพนธ์ ศุขปรีดี¹ กล่าวถึงการเรียนการสอนตามเอกัตถภาพสามารถให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนคือ สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนตามลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักตนเองควยตนเอง และรู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ควยตนเอง

อากรม์ ชาติบุรุษ² กล่าวเพิ่มเติมถึงประโยชน์ของการเรียนการสอนตามเอกัตถภาพช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในหลายทาง อาทิเช่น ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และความคิดในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักเลือกสรรสิ่งที่เหมาะสมแก่ตนเอง และการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ผิดแผกให้เป็นผู้มีควยรับผิดชอบในการเรียน มีความประพฤติดี มีวินัยในตนเอง รู้จักเคารพนับถือความคิดเห็นของผู้อื่น การสอนตามเอกัตถภาพมีขบวนการวัดผลควยอย่างเที่ยงตรง ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนรูตามวิถีทางที่ตนเลือก ความภาคภูมิใจในความสำเร็จจะทำให้ผู้เรียนใฝ่หาควยอยู่เป็นนิจ ซึ่งเป็นทางสู่ควยปรารถนาจะศึกษาเพิ่มเติมตลอดชีวิต

อรสา กิสสระ³ กล่าวว่า การเรียนการสอนตามเอกัตถภาพ ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรูแบบต่าง ๆ ตามควยสามารถและประสบการณ์เดิมที่มีมา เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสสนุกสนานกับกิจกรรมซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาทางวินัยลดควยลง ผู้เรียนมีความรู้สึกควยตนเองมีความสำคัญ เพราะครูให้ความสนใจในงานเฉพาะอย่าง

¹นิพนธ์ ศุขปรีดี, นุกรมเทคโนโลยีการศึกษา, หน้า 92.

²อากรม์ ชาติบุรุษ, "การเรียนเป็นรายบุคคล," หน้า 14.

³อรสา กิสสระ, "การเรียนเป็นรายบุคคล," หน้า 9.

ผู้เรียนสามารถเรียนไปไ้ตามอัตราความสามารถของตนเอง นักเรียนที่เรียนช้า ไม่เกิดความท้อถอย นักเรียนที่เรียนเร็วไม่เกิดความเบื่อหน่าย นักเรียนทุกคนจะ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู กังนั้นการสอนตามเอกลักษณ์ทำให้การแบ่งกลุ่ม นักเรียนออกตามระดับสติปัญญาลดน้อยลง

วัตถุประสงค์สำหรับการเรียนการสอนตามเอกลักษณ์

วัตถุประสงค์ที่ใช้สำหรับการสอนตามเอกลักษณ์ เป็นชุดอุปกรณ์สื่อประสม ประกอบด้วย ควบแบบเรียน อุปกรณ์ และกิจกรรม ที่ผู้สอนจัดไว้ให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า การ ใช้ชุดการสอน (Learning Packages) เป็นเทคนิคในการสอนที่จะนำมาใช้ สำหรับการศึกษากตามเอกลักษณ์ ที่มีผู้คิดทำและใช้ปฏิบัติจนได้เห็นผลมาแล้วในต่าง ประเทศ ซึ่งนับว่าชุดการสอนเป็นส่วนช่วยทำให้กระบวนการ เรียนรู้แบบนี้ได้ผล¹

ความหมายของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์² กล่าวถึงชุดการสอน หรือชุดการเรียนตามเอกลักษณ์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Instructional Packages, Learning Packages, Self - instructional Packages, Learning Kits, Individualized Packages และให้ความหมายว่า ชุดการสอน คือ การนำระบบสื่อประสม (Multi Media)

¹ ลุณัท บัฒมาคม, "การดำเนินการจัดทำชุดการสอนในต่างประเทศ" (เอกสารประกอบการบรรยายวิชา Media-based Individualized Instruction แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 1.

² ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียนชุมชน," วารสารครูศาสตร์ 5 (ตุลาคม 2518): 5-7.

ที่สอดคล้องกับเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาช่วยให้การเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

สุนันท์ ปัทมาคม¹ กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นชุดของอุปกรณ์และวัสดุต่าง ๆ
ที่ประกอบกันขึ้นเพื่อใช้สอน อาจประกอบด้วยอุปกรณ์จำนวน 1 ชิ้น หรือมากกว่า 1 ชิ้น
ขึ้นไป เมื่อรวมกันแล้วจะก่อให้เกิดเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และอุปกรณ์ใน
แต่ละชุดจะสำเร็จรูปโดยตัวของมันเอง ถ้าสอนในวิชาเดียวกัน ชุดต่อไปจะต่อเนื่อง
กับชุดแรกเรียงลำดับกันไป

นิพนธ์ ศุขปรีดี² ชุดการเรียนตามเอกัตถภาพ คือการจักโปรแกรมการเรียน
การสอนโดยใช้ระบบสื่อประสม (Multi Media System) เพื่อสนองจุดมุ่ง
หมายในการเรียนการสอนที่ค้างไว้ เรื่องใดเรื่องหนึ่งให้สะดวกต่อการใช้ในการเรียน
การสอน

ฟิลลิป แคฟเฟอร์ และ ไมเรียม แคฟเฟอร์³ (Philip Kapfer and
Miriam Kapfer) ให้ความสำคัญของชุดการสอนไว้ว่า เป็นรูปแบบของการสื่อสาร
ระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียน
จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการสอน

¹สุนันท์ ปัทมาคม, "ชุดการสอน" เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาชั้นนำ (แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - วิทยาลัย, 2520) อักสำเนาไม่เรียงหน้า

²นิพนธ์ ศุขปรีดี, นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา, หน้า 62.

³Philip Kapfer and Miriam Kapfer, "Introduction to Learning Package," Learning Packages in American Education (New Jersey: Educational Technology Publications, Englewood Cliffs, 1972), pp. 3-10.

ไต่มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรของการไทย และ เนื้อหา นั้นจะตรงตรงและ
ชัดเจนที่จะสื่อความหมาย ใ้ผู้เรียน เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

กอร์ดอน ลอเรนซ์¹ (Gordon Lawrance) ให้ความสำคัญไว้ว่าเป็น
ชุดของวัสดุอุปกรณ์ และกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยองค์
ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนและการประเมินผล

สื่อการสอนที่กล่าวถึงในขณะนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์² ให้ความสำคัญไว้ว่า
เป็นระบบการนำวัสดุอุปกรณ์ (เครื่องมือ) และวิธีการ (กิจกรรม) มาช่วยใ้การ
เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนจึง เป็นช่องทาง
ที่จะใ้การถ่ายทอดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นตัวพาความรู้และประ-
สขการณ์ที่จะช่วยใ้ครูและนักเรียน ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนตามหน่วย
มโนทัศน์ที่กำหนดไว้

หลุยส์ ชอวส์³ (Louis Shoves) กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนเป็น
เครื่องมือ ช่วยสื่อความหมายและเพื่อเสริมความรู้ จักโดยครูและนักเรียน เครื่อง
มือการสอนทุกชนิดจักเป็นสื่อการสอน เช่น หนังสือในห้องสมุด โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ

¹Gordon Lawrance, Module on Moduls O-A (Florida Department of Education: Divission of Elementary and Secondary Education: Florida Educational Research and Development Program, July 1973), p 10.

²ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "แนวคิการจักระบบพัฒนาหลักสูตรและการจัดของ
เรียนแบบศูนย์การเรียน," วารสารครูศาสตร์ (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2517): 21-41.

³Louis Shoves, Instruction Materials: An Introduction for Teachers (New York: The Ronald Press Company, 1960), p 1.

เช่น फिल्मสกริปต์ สไลด์ แผนที่ยังจริง ทรัพยากรจากชุมชน เป็นต้น

ชนิดของชุดการสอน

นิพนธ์ ศุภปรีย์¹ แบ่งชุดการสอนเป็น 2 ชนิด คือ

1. ชุดการสอนสำหรับครู (Teaching Packages)
2. ชุดการเรียนควยตนเอง (Module or Self-instructional Packages) ซึ่งจะไกล่เกลี่ยถึงชุดการเรียนควยตนเองให้ละเอียดดังนี้

องค์ประกอบของชุดการเรียนควยตนเอง

นิพนธ์ ศุภปรีย์² กล่าวว่าชุดการเรียนควยประกอบควย

1. บั๊กรแสดงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน (Behavioural Objective) ใหญ่เรียนควยควยว่า เมื่อเรียนจบแล้ว เขาสามารถจะแสดงควยเจริญงอกงวมเป็น พฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายใดควยบาง

2. ขอบทดสอบควยรู้และประศบควยรู้เดิมของผูเรียน โดยให้ผูเรียนได้ทราบผลการทดสอบควยรู้ตนเอง แบบทดสอบพื้นฐานควยรู้มีจุดประสงค์ 2 ประการคือ

2.1 เพื่อวัดควยรู้เดิมของผูเรียนว่า พอที่จะเขาเรียนบทเรียนนี้หรือไม่

2.2 วัดควยรู้เดิมของผูเรียนว่า มีควยรู้เดิมเกี่ยวกับบทเรียนนี้มากน้อยเพียงใด จากการทดสอบควยรู้เดิมผูเรียนมีควยรู้เรื่องที่จะเรียนอยางควยแล้ว ผูเรียนก็ไม่จำเป็นควยเรียนชุดการเรียนในเรื่องนั้น

อยางไรก็ตาม การทดสอบควยรู้เดิมของผูเรียนจะควยเป็นลักษณะ

¹นิพนธ์ ศุภปรีย์, นุกรมเทคโนโลยีการศึกษา, หน้า 62.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 65.

แบบทดสอบตนเอง (Self-instructional Test) โดยให้ผู้เรียนทำข้อทดสอบ
เสร็จสามารถตรวจคำตอบตัวเอง

3. สื่อการเรียนประกอบด้วยสื่อหลาย ๆ แบบ เรียกว่า สื่อประสม
(Multi Media) ข้อหลักที่จะพิจารณาสื่อการเรียนครั้งนี้

3.1 ใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2 เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3.3 เหมาะสมกับลักษณะการตอบสนองของผู้เรียนที่คาดหวังว่าจะ
ได้รับ

3.4 เป็นสื่อที่พอจะจัดหาได้ไม่ยากนัก

4. บัณฑิตแนะนำวิธีการเรียนด้วยตนเอง ในบัณฑิตนี้จะมีข้อเสนอแนะวิธีการ
และกิจกรรมจากสื่อต่าง ๆ ที่จัดไว้ บางครั้งอาจจะแนะนำใหม่เรียนปฏิบัติการในชุด
การเรียนชุดอื่น ๆ หรือให้นักเรียนศึกษาจากสิ่งที่พอหาได้ เช่น ใหมเรียนหาคนไม่
เล็ก ๆ มา 1 คน เพื่อศึกษาลักษณะของเส้นใบ และรากของต้นไม้เป็นต้น แต่ต้อง
ระมัดระวังว่า สื่อที่กำหนดให้ นั้น จะตรงทาง หรืออยู่ในชุดการเรียนแล้ว

5. ข้อทดสอบด้วยตนเองหลังการเรียน แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

5.1 ข้อทดสอบผู้เรียนตรวจคำตอบเอง

5.2 ข้อทดสอบที่ผู้สอน เป็นผู้ตรวจคำตอบ

การใช้ตรวจคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียน
ของตนว่าบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

สตีเฟน กรูลิก¹ (Stephen Krulik) กล่าวว่า โดยทั่วไป ชุด
การสอนจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ

¹Stephen Krulik, "Learning Packages for Mathematics Instruction:
Some-consideration," The Mathematics Teacher (April 1974): 349.

1. จุดประสงค์ของชุดการสอนที่กำหนดความสามารถ ความเข้าใจ และทักษะ ที่ต้องการใหญ่ เรียบนบรรจุจุด เมื่อเรียนชุดการสอนแล้ว
2. กิจกรรม ซึ่งเป็นขบวนการของประสบการณ์ที่โคจกเตรียมไว้ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลหลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว

การสร้างชุดการสอนตามเอกภักภาพ

ฟิลลิป จี แคมพ์เฟอร์ และ เกลน พี โอวารด์¹ (Philip G. Kapfer and Glen P. Ovard) ชุดการสอนสามารถสร้างขึ้นโคหลายลักษณะตามจุดประสงค์ของการใช้ เช่นแบบความรุคต่อเนื่องกันไป แบบให้นักเรียนเลือกเรียนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการตามจุดประสงค์ แบบที่นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด แบบที่เหมาะสมกับระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้น แบบที่เหมาะสมกับการเรียนรูตามระดับความยากง่ายของเนื้อหา และแบบแสวงหาประสบการณ์การเรียนรู้ควยตนเอง องค์ประกอบในการสร้างชุดการสอนต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้

1. ความคิดรวบยอด ทักษะหรือคานิยม
2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. แบบของกิจกรรมการเรียนรู้สื่อการสอนทุกชนิดที่สอดคล้องกัน เนื้อหาและกวิธีในการเรียนการสอน
4. การประเมินผล
5. การคนควาที่กว้างและลึก

¹Philip G. Kapfer and Glen P. Ovard, Preparing and Using Individualized Learning Packages for Ungrade, Continuous Progress Education (New Jersey: Educational Teachnology Publication, Englewood Cliffs, 1971), pp. 3-7.

ทั้งการสร้างชุดการสอนยังต้องคำนึงถึงขบวนการในการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร ความมุ่งหมายของการศึกษา ความต่อเนื่องของโปรแกรมการศึกษา วิธีเสนอ บัตรเรียน และหลักในการเรียนรู้ เช่น การเสริมแรง แรงจูงใจ และการเชื่อมโยง การเรียนรู้

ลำดับขั้นในการทำและวางแผนงานทำชุดการสอน

สunit ปัทมาคม¹ แนะนำขั้นตอนในการสร้างชุดการสอนเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ขั้นการวางแผน
 - 1.1 เลือกเรื่อง วิชา ชั้น
 - 1.2 ลำดับขั้นการผลิตและวิธีการ
 - 1.3 กำหนดรายละเอียด ช่วงระยะเวลาการจัดทำ
2. ขั้นตอนการ
 - 2.1 กำหนดรายละเอียดของเนื้อหา
 - 2.2 ตั้งวัตถุประสงค์
 - 2.3 นำรายละเอียดของเนื้อหา มาจัดทำเป็น การผลิตตามวิธีการที่กำหนดไว้
 - 2.4 จัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบเนื้อหา
 - 2.5 การทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)
 - 2.6 ลงมือผลิตและจัดทำเพื่อไรทดสอบขั้นต้น
3. การทดลอง (Try Out) นำชุดการสอนที่ผลิตแล้ว ไปรับการ ทดสอบหาความบกพร่อง

¹ สunit ปัทมาคม, "ลำดับขั้นในการทำและวางแผนงานทำชุดการสอน," เอกสารประกอบคำบรรยาย Media - Based Individualized Instruction แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519)

จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน แต่สามารถเร้าความสนใจของผู้เรียนได้ก็ มีคำแนะนำและวิธีการใ้ช้อย่างละเอียด และมีวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่างครบถ้วน ชุดการสอนที่ดีควรมีความทนต่อการเก็บและหีบไซ้ ทั้งต้องได้ทดสอบประสิทธิภาพและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ

การประเมินผลชุดการสอน

บวม และ แชสเทิน¹ (Baum and Chastain) การสร้างชุดการสอนจะต้องมีการประเมินผลชุดการสอนว่า ไร่นว นักเรียนเกิดผลการเรียนการสอนตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เนื้อหาของชุดการสอนตรงกับสภาพการณ์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียน พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษา ในการประเมินผลชุดการสอนนี้อาจทำได้โดยการทดสอบก่อนเรียน และการทดสอบหลังเรียน การให้นักเรียนประเมินผลตนเอง และการเปรียบเทียบกับกระบวนการสอนแบบอื่น ๆ

¹ Dale D. Baum and Thomas G. Chastain, "Training Package: An Innovation Approach for Increasing IMPIRMC Potential for the In-service Training in Special Education," Learning Package in American Education (New Jersey: Education Technology Publication, Englewood Cliff, 1972), pp. 116-124.

การวิจัยเกี่ยวกับผลการสอนตามเอกัตถภาพในประเทศไทย

ในปี 2518 ธีรรุณี คุณาวุฒิ¹ ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการ เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยปวงชนของประเทศไทยในอนาคต มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยปวงชนของประเทศไทยในอนาคต และเพื่อต้องการทราบว่ามหาวิทยาลัยปวงชนที่จะเกิดขึ้นจะมีความต้องการสื่อการสอนประเภทใด โดยที่นักศึกษาไม่ตอมมาเขาชั้นเรียนตามปรกติ ผลการวิจัยพบว่า สื่อการสอนที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัยปวงชนคือ ตำราและสิ่งพิมพ์ การเรียนทางไปรษณีย์ วิทยุ โทรทัศน์ และมีศูนย์ศึกษาเป็นส่วนเสริม โสภคัตถูปกรณ์ที่จำเป็นประการหนึ่งของศูนย์ศึกษา คือ ชุดการเรียนสำเร็จรูป

ในปี 2520 เบ็ญจา ไสกรโยม² ได้ทำการวิจัยเรื่อง การทดลองเปรียบเทียบผลการสอนสมการเชิงเส้นหนึ่งตัวแปรโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน (Instructional Module) กับการสอนปรกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสมการเชิงเส้นหนึ่งตัวแปรของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน กับการสอนปรกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 อย่างไรก็ตาม หน่วยการเรียนการสอนจัดว่าเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสเลือกกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรสนับสนุนการสร้างหน่วย

¹ธีรรุณี คุณาวุฒิ, "ความต้องการ เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยปวงชนของประเทศไทยในอนาคต" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโศภคัตถศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

²เบ็ญจา ไสกรโยม, "การทดลองเปรียบเทียบผลการสอนสมการเชิงเส้นหนึ่งตัวแปร โดยใช้หน่วยการเรียนการสอน (Instructional Module) กับการสอนปรกติ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร), 2520)

หน่วยการ เรียบเรียงการสอนขึ้น ทั้งในวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ

ในปีเดียวกัน วิริยะ วงศ์เภากุล¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูป วิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนตาบอด ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนตาบอดกลุ่มทดลองทุกระดับชั้นมีความรู้เพิ่มมากขึ้น หลังจากการเรียนกับบทเรียนสำเร็จรูปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 นักเรียนตาบอดกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนตาบอดกลุ่มทดลองมีเจตนาที่ดีที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป และชอบเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปมากกว่าวิธีสอนปรกติ

ในปี 2521 อภรณ์รัตน์ สารทัศนานนท์² ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนตามเอกัตภาพวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง "ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนตามเอกัตภาพที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 94.06/91.66 การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการสอบก่อนและหลัง เรียนจากชุดการสอนปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าชุดการสอนตามเอกัตภาพที่สร้างขึ้นครั้งนี้ มีประสิทธิภาพสูง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ เรื่องตรรกศาสตร์สัญลักษณ์เพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง

¹วิริยะ วงศ์เภากุล, "การทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนตาบอด" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร), 2520)

²อภรณ์รัตน์ สารทัศนานนท์, "การสร้างชุดการสอนตามเอกัตภาพวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง "ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)

ในปีเดียวกัน สายชนม์ สัจจานิตย์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุด การสอนตามเอกลักษณ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของรูปทรงตัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 90.625 / 90.285 การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการสอบก่อนและหลัง เรียนจากชุดการสอน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ชุดการสอนตามเอกลักษณ์ที่สร้างขึ้นครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่อง "พื้นที่ผิว และปริมาตรของรูปทรงตัน" อย่างแท้จริง

การวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนตามเอกลักษณ์ในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1974 โลเวเลีย ฟลอรีน ฟลอนอย² (Lovelia Pauline Flournoy) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสอนตามเอกลักษณ์ในวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กในชั้น ป.1 (Grade I) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้เรียน 90% มีความพอใจในการสอนเป็นรายบุคคล เหมาะกับระดับของการพัฒนาความคิด ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้ามีความแตกต่างกัน นักเรียนแต่ละคนสามารถเลือกกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแตกต่างกันไปเท่าที่ใคร่เตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ แต่การเตรียมต้องระมัด

¹สายชนม์ สัจจานิตย์, "การสร้างชุดการสอนตามเอกลักษณ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของรูปทรงตันสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)

²Lovelia Pauline Flournoy, "Individualized Instruction in Mathematics for First Grade Children," Dissertation Abstracts International 34 (March 1974): 5582-A.

ระวังใหม่มาทพอที่จะศึกษาโลกตลอดปี

ในปี ค.ศ. 1975 เจม สตีเนียนส สโตน¹ (Jane Lenious Stone) ศึกษายาผลการ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ ตามเอกัตภาพโดยโซชุกการสอนกับนักเรียนชั้น ม.1 และ ม.2 (Grade 7 - 8) จากจำนวนนักเรียน 341 คน แบ่งเป็นนักเรียน กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบเดิม กลุ่มทดลองโซชุกการสอน ตามเอกัตภาพ แต่ปรากฏว่า นักเรียนระดับ 7 มีความรู้ทางวิชาการแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่กลุ่มทดลองมีประสพการณ์มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัย สำคัญ สำหรับระดับ 8 ประสพการณ์ของกลุ่มควบคุมมากกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัย สำคัญ ส่วนความรู้ทางวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ในปีเดียวกัน ฟราเซียร์ เจไนซ์ กรีกอรี² (Frazier Janice Gregory) ศึกษากับโซชุกการสอนในโปรแกรมการอบรมครูประถมศึกษาระดับ 1 โดยโซชุกการสอน ในการอบรมให้ครูนำความรู้จากการอบรมไปโซสร้าง โซชุกการสอน เพื่อสอนเด็กระดับ 1 ตัวอย่างประชากร จำนวน 66 คน แบ่งออกเป็น กลุ่มควบคุม 26 คน และกลุ่มทดลอง 40 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าคะแนนของทั้งสอง กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ และครูที่ไ้รับการอบรมควยโซชุกการสอนสามารถนำ

¹ Jane Lenious Stone, "The Effect of Individualized Learning Activity Package in Mathematics on the Academic Achievement of Seventh- and Eighth-Grade Students in the Demopolis City Schools," Dissertation Abstracts International 36 (August 1975): 690-A.

² Frazier Janice Gregory, "Effects of a Systematic In-service Training Model on Teaching Performance and Skills of a Group of First Grade Teachers," Dissertation Abstracts International 36 (November 1975): 2589-A.

ความรู้ไปใช้สร้างชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี ค.ศ. 1976 เคอร์ติส ดีน ฮัลทีน¹ (Curtis Dean Hulteen) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและการรับรู้เกี่ยวกับการสอนตามเอกัตภาพ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์ในคณะวิชาต่าง ๆ และผู้บริหารของวิทยาลัยชุมชน 2 แห่ง ผลของการศึกษาพบว่า โดยส่วนรวมของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนตามเอกัตภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Curtis Dean Hulteen, "Attitude and Perceptions Concerning Personalized Systems of Instruction," Dissertation Abstracts International 36 (March 1976): 5930-4.